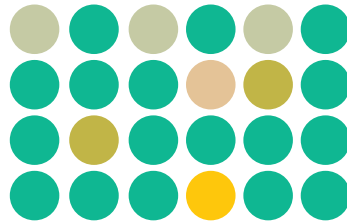

معلمان در کلاس درس

گاهی معلمان در کلاس خود فعالیت‌هایی را انجام می‌دهند که شاید کوچک به نظر برسد اما اندیشه و هدفی بزرگ پشتش پنهان است که ثمرات خوبی به دنبال دارد. این معلمان سعی دارند تا آموزش را با خلاقیت و تعهد خود از چارچوب‌های مرسوم فراتر ببرند. از این شماره صفحه معلمان در کلاس درس به تجارب شما، فارغ از موضوع مشخص، اختصاص یافته است.

یک شروع خوب:

عاطفه طاهرنژاد، آموزگار پایه دوم دبستان پسرانه، ناحیه ۱

«موفقیت شما در شغل معلمی آن قدر که به روابط مثبت، مهربانانه و اعتمادآمیز با دانش‌آموزان وابسته است به هیچ مهارت، ایده، ابزار یا دستورالعملی بستگی ندارد.»

«پروفسور اریک جنسن»

اگر بپذیریم که دانش‌آموزان انسان هستند و نه ماشین‌های یادگیری، احتمال این‌که روابط کاری بهتری با آن‌ها برقرار کنیم بیشتر می‌شود. در درس مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان برای فهم موضوع هم‌دلی و درک احساسات دیگری، در اولین گام باید احساسات خود را بشناسند و سپس به کمک آن، احساسات دیگران را تشخیص دهند و به مرحله هم‌دلی برسند. با توجه به اهمیت ارتباط مثبت عاطفی معلم با دانش‌آموزان، تصمیم گرفتم هر روز با شیوه‌ای تصویری با دانش‌آموزانم احوال‌پرسی کنم. به همین منظور دوازده تصویر از احساساتی را که دانش‌آموزان بیشتر در محیط مدرسه تجربه می‌کنند، در قالب پوستری آماده کرده و از اول سال تحصیلی در کلاس نصب کردم. سپس از دانش‌آموزان خواستم بعد از خواندن آیت‌الکرسی و قبل از شروع آموزش در کلاس یکی از روش‌های احوال‌پرسی را انتخاب کنند. به این ترتیب وقتی دانش‌آموزی حال خوشی نداشته باشد، از او می‌پرسم که الان چه احساسی داری؟ و او با اشاره به یکی از این تصاویر من را از احساسش آگاه می‌کند و من با تایید احساسش و ریشه‌یابی آن، با او هم‌دلی می‌کنم و سعی می‌کنم مشکل را حل کنم. البته اگر دانش‌آموز علاقه‌ای به ابراز احساسش نداشته باشد او را اجبار نمی‌کنم و از او می‌خواهم هر موقع دوست داشت در این مورد با من صحبت کند. این شیوه بسیار مورد استقبال دانش‌آموزان واقع شده است به طوری که اگر روزی این موضوع را فراموش کنم، آن به من یادآوری و از این کار به‌عنوان خوش‌وبش صبحگاهی یاد می‌کنند و بازخوردهای مثبتی نیز از خانواده‌ها دریافت کرده‌ام. درک احساسات دانش‌آموز از روی پوستر احساسات هم به معلم در جهت درک احساس دانش‌آموز کمک می‌کند و هم به دانش‌آموز که احساسش را بدون کلامی و فقط با یک اشاره به معلم منتقل کند، به‌خصوص در مورد دانش‌آموزان درون‌گرا این راه کار بسیار خوب عمل می‌کند. به این ترتیب معلم با دریافت احساس دانش‌آموزش و هم‌دلی با او در جهت تعامل مثبت و موثر پیش خواهد رفت.

از جنس آرامش:

ناهید شایق، آموزگار پایه اول، دبستان دخترانه، ناحیه ۲

سالها است بچه‌ها را عادت داده‌ام هر صبح کارشان را با یک سلام شروع کنند تا به سرانجام خوب منجر شود و آن سلام به امام‌شان است. در ماه‌های محرم و صفر به صورت «السلام علیک یا ابا عبا...» و بقیه ماه‌ها با سلام بر آل یاسین به صورت خودجوش و فقط با اعلام این جمله بعد از صرف صبحانه (برای شروع کارها)، همه ذکر بسم‌ا... را گفته و با ادب تمام (دست راست بر سینه یا سر و ادای احترام) سلام می‌دهند. این یک شروع پر انرژی صبحگاهی است که آنان را برای تکاپوی بیشتر مصمم می‌کند. بعضی از مواقع که این اعلام را فراموش کرده باشم و بدون سلام شروع کنم خود بچه‌ها آن را یادآوری و خودجوش این سلام را زمزمه می‌کنند. این موضوع برای من جالب است که تا این حد پیگیر هستند و با چه احساس خوب و بانشاطی آن را بیان می‌کنند. این امر علاوه بر تأثیرات معنوی اثرگذار، نوعی کار گروهی است که باعث ایجاد حس هم‌دلی و اتحاد بین آن‌ها می‌شود.

امروزه هر فرد برای ایجاد تمرکز و کاهش استرس نیاز به انجام تمرینات ورزشی دارد. هرگاه صحبت از ورزش و سلامتی به میان می‌آید ناخودآگاه فکر افراد به سمت ورزش جسمی و فیزیکی می‌رود، درحالی که خوب می‌دانیم بسیاری از فعالیت‌های انسان تحت تأثیر عملکرد ذهن است و جسم کسی سالم است که ذهن و فکر سالمی داشته باشد. به همین دلیل چند سالی است که دقایقی از روزهای هفته را در کلاس به ورزش ذهن یا همان یوگا اختصاص می‌دهم تا بچه‌ها به اهمیت استفاده و حرکت ذهن آشنا شوند و جالب است بدانید به قدری بچه‌ها این کار را دوست دارند که در طول کار همواره حالت خندان و حتی گه‌گاه دقایقی را به خواب می‌روند، در نهایت حس خوب و شادی پیدا کرده و به آرامش می‌رسند. اکثر مواقع بچه‌ها دوست دارند در مورد حس‌شان نسبت به این کار صحبت کنند و انرژی و نشاط قابل توجهی برای انجام کار و برنامه‌های بعدی به دست می‌آورند.

چند تجربه کوتاه از آموزش تلفیقی در کلاس

زهره خردمند، آموزگار پایه اول دبستان پسرانه، ناحیه ۲

تقویت حافظه دیداری و شنیداری: از آن جایی که که دانش‌آموزان کلاس اول هم‌زمان بخش، صداکشی، ترکیب حروف و نیز خواندن و نوشتن را یاد می‌گیرند، لازم است حافظه شنیداری و دیداری آن‌ها تقویت شود. برای تقویت حافظه شنیداری دانش‌آموزان از روش زیر استفاده شده است.

ابتدا دانش‌آموزان را به گروه‌های دو نفره تقسیم و سپس شش جمله از کتاب دیکته شب را تعیین کردم و از آن‌ها خواستم هر کدام به تنهایی این جملات را با دقت بخوانند. در مرحله بعد هر کدام از نفرات گروه، جمله‌های خود را برای هم‌گروهی‌های خود می‌خواند و سپس گروه‌ها به‌طور جداگانه جملات و کلماتی که به یاد دارند را روی کاغذ می‌نویسند. نتیجه این که هر گروهی که تعداد کلمه و جملات بیشتری را نوشته باشد از نظر حافظه شنیداری قوی‌تر است. با این روش که نوعی بازی برای دانش‌آموزان به حساب می‌آید علاوه بر تقویت حافظه شنیداری آن‌ها، رقابت سازنده را نیز در آن‌ها ایجاد می‌کند.

تشکیل کتابخانه کلاسی: معمولاً در ماه اردیبهشت اقدام به تشکیل کتابخانه کلاسی می‌کنم به این ترتیب که کتاب‌ها همه از کاردستی، خلاقیت، دل‌نوشته و دست‌نوشته دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی است و مطالب کتاب‌ها تماماً توسط خود دانش‌آموزان طراحی و اجرا شده است. برای ایجاد علاقه آن‌ها به کتاب و کتاب‌خوانی هر دو روز یک‌بار، سه نفر به‌عنوان کتاب‌دار و مسئول کتابخانه انتخاب می‌شوند و کتاب را به دوستان‌شان امانت می‌دهند تا در طول یک ماه همه دانش‌آموزان به‌عنوان کتاب‌دار و مسئول کتابخانه انتخاب شوند. هدف از این برنامه آشنایی، ایجاد علاقه و مشارکت دانش‌آموزان در امر کتاب و کتاب‌خوانی است ضمن این که دانش‌آموزان رسم امانت‌داری را هم می‌آموزند.

قلک جادویی: در شروع سال تحصیلی از دانش‌آموزان خواسته می‌شود در منزل قلکی را به سلیقه خود درست کرده و به کلاس بیاورند. هر ماه هم‌زمان با آموزش نشانه‌های فارسی، دانش‌آموزان هر تعداد کلمه یا جمله‌ای را که دوست دارند می‌نویسند و در قلک خود قرار می‌دهند، در پایان هر ماه چند نفر به‌صورت تصادفی انتخاب شده و جملات خود را برای دیگران می‌خوانند. این کار ضمن ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان باعث یادگیری و تقویت خواندن در آن‌ها می‌شود.

اجرای صداوسیما کلاسی: برای اجرای صداوسیما کلاسی ابتدا با مقوا تلویزیونی را طراحی و تهیه کردم سپس در کلاس از دانش‌آموزان خواستم که هر کدام به مدت پنج دقیقه در تلویزیون با دوستان خود در مورد موضوع خاصی صحبت کنند. با اجرای این طرح دانش‌آموزان کم‌رو و خجالتی جرئت صحبت کردن در جمع دوستان خود را پیدا می‌کنند. هدف از اجرای این برنامه تقویت فن‌بیان و گویندگی در دانش‌آموزان است تا برای حضور در اجتماع آمادگی پیدا کنند.